

Møtereferat

Dato: 30.08.2016

Emne:	Strategisk planprogram for Laksevåg- oppstart - Referat - Regionalt planforum -	
Til stades:	BK: Ingunn Renolen, Kjell Åge Matre, Mette Svanes FM: Torgeir Flo, Svein Kornerud, Gudrun Stefansdottir, Grete Riise SVV : Kari Elster Moen, Kristina Ebbing Wesaas, Politiet: Christian Stoutland HFK: Gunhild Raddum, Tina Sinclair, Endre Sten Nilsen Frode Træen, forsker, Shruti Chauhan student UiB	
Forfall:		Sak: 2014/13624-100
Møtetid:	30.08.2016	Møtestad: Vestland, fylkesbygget

Møteleiar: Eva Katrine Taule**Referent:** Sigrid Næsheim Bjercke

Presentasjon av planarbeidet

Innledningsvis presenterte Mette Svanes og Kjell Åge Matre bakgrunn for arbeidet med Strategisk planprogram for Laksevåg. Programmet følger opp samfunnsdelen i kommuneplanen der det er vist til at kommunen skal være en pådriver i byutviklingen og det strategiske planprogrammet er et forsøk på en ny arbeidsform for Bergen som bygger på erfaringene Oslo kommune har gjort med *utvidet planprogram*. Arbeidet med Laksevåg og ny kommuneplan vil gå parallelt. Det er en intensjon at det strategiske planprogrammet skal legge føringer for videre utvikling i bydelen og bli lagt til grunn for kommuneplanen. Siden planprogrammet ikke vil være juridisk bindende må nødvendige juridiske virkemidler hjemles i KPA eller senere områdereguleringsplaner, private og offentlig detaljreguleringsplaner. Kommunen vurderer også å utarbeide *Veiledende plan for offentlige rom, VPOR eller noe lignende*. VPOR er et verktøy som er tatt i bruk i Oslo kommune. Planen er ikke juridisk bindende, men er brukt til å legge til grunn for utbyggingsavtaler, og sikring av helhetlige kvaliteter i et definert område.

Oppstart av planarbeidet er på høring med frist 10. september.

Videre presenterte Ingunn Renolen grunnlagsmaterialet og rammene for oppstart av arbeidet. I tillegg til materialet som er lagt ut på planforum sin nettside i forkant, viste hun også tre scenarier som er utarbeidet for en videre utvikling i bydelen. Illustrasjonene viste en utvikling der det var satt av areal til blågrønnstruktur som var likt definert i alle tre forslagene. Det første forslaget *Arbeidsplassintensiv*, viste i hovedsak transformasjon fra industri til kontor. Dette vil gi mange nye arbeidsplasser, men lite boliger. Kommunen hadde derfor i dette konseptet innlemmet også transformasjon av Dokken- området til boliger. Det andre forslaget viste *Kompakt byutvikling* med blandete formål, begge med moderat utfylling i sjø. Det tredje forslaget, *Ekspansiv byutvikling* viste både Dokken og Laksevågsiden der Puddefjorden var betydelig utfyllt. Den smale fjorden hadde fått flere nye broer for ulike transportmidler som knyttet de to bydelene sammen. Kommunen ser for seg en blanding av de tre scenariene, og ville gjerne ha tilbakemelding fra høringsinstansene på de ulike utviklingsretningene.

Drøfting i planforum

Planfaglig

Strategisk planprogram er en ny arbeidsform i Bergen kommune, og metoden er også ny for planforum. Innledningsvis ble det en diskusjon om styrker og svakheter ved denne formen for planlegging.

KDP versus strategisk planprogram.

Det ble stilt spørsmål til om planen vil gi større fleksibilitet og forutsigbarhet enn en juridisk bindende plan. Kommunen kan alternativt utforme en kommunedelplan som en strategisk plan med lavere detaljeringsgrad og mer prinsipielle løsninger.

Kommunen viser til at krav fra statlige og regionale myndigheter ofte stiller for detaljerte krav til overordnede kommunale planer. Det er et dilemma at dette gir grunnlag for konflikt og manglende fleksibilitet i oppfølgingen. Kommunen har ønske om å redusere antall plannivå. I det strategiske planprogrammet ønsker kommunen å identifisere hva som er viktig for utviklingen av Laksevåg.

Tidsbruk og forutsigbarhet

Utredningsarbeidet er langt på vei som det ville vært i et formelt planarbeid. Tidsbruk og arbeidsomfanget kan bli tilnærmet likt og jussen må på plass før eller siden. Grovmaskete planer kan skape mer tidsbruk i detaljreguleringsfase.

Kommunen har erfart at områdeguleringsplaner er vanskelig å bruke, og blir for *stive* å arbeide med i gjennomføringsfasen. De store linjene kan bli stoppet av diskusjon og kamp om centimeter. Valg av strategisk planprogram er gjort for at kommunen i større grad kan ta en rolle som pådriver og koordinator av initiativ på ulike nivå.

Flere strategiske valg gir umiddelbare konsekvenser for «detaljer» men som kan ha store konsekvenser for enkeltindivid eller sektorinteresser. Viktig å ha bevissthet om de ulike interessene både på sektornivå og individnivå, er ivaretatt i tilstrekkelig grad ved ulike veivalg.

Tidshorisont:

Planprogrammet må være tydelig på å kommunisere tidshorisont for ulike nivå i strategiene. Viktig i forhold til forventninger hos innbyggere i bydelen, potensielle utbyggere m.fl.

Strategien må være tydelig hva som kan skje på:

- kort sikt
- mellomlang sikt
- lang sikt

Forhold til gjeldende og framtidige planer.

Kommunen har som mål at dette er felles planprogram for planer som følger. Gjeldende planer og planer i prosess vil bli vurdert om de er i tråd med strategiprogrammet. Nye initiativ til utbygging vil trolig utløse plankrav og vil få sin form i samsvar med strategien. Flere planarbeid vil utløse krav om konsekvensutgreiing, og der plantema ikke er behandlet før må dette greies ut for.

Planforum stiller spørsmål til om dette er et godt nok redskap til å håndtere de private initiativene. I Oslo har de høstet erfaringer med at utbyggerne i stor grad har fulgt planprogrammene og VPOR. Men byene er ulike og det har snarere vært et mønster at planer ikke blir fulgt i Bergen enn det motsatte kan noen hevde.

Kommunen ønsket flere innspill på dette tema.

Samferdsel

Mål med planprogrammet er blant annet -Tryggere forhold for myke trafikanter og dreining mot miljøvennlig transport, og - Bedre kommunikasjon mellom Laksevåg og Bergen sentrum.

Det er positivt at det er lagt stor vekt på å bedre framkommelighet og sammenhengende traseer for sykkel i planprogrammet. Dette kan bidra til et miljøriktig og effektivt transportalternativ til sentrum.

Kartlegging av gangvegnettet er et godt utgangspunkt for plan for opprustning. Gangveger og snarveger til bussholdeplasser må prioriteres. Det vil særlig være viktig å få på plass gangnett som er universelt utformet. Dette er krevende i det kupert landskapet og må håndteres som en del av en overordnet strategi for å sikre sammenheng universelt utformet trase gjennom området.

Planprogrammet må i større grad se på gjennomgående reiser. Reiser til sentrum har er godt ivaretatt. Det vil også være behov for reiser til arbeidsplasser på Laksevåg fra andre bydeler, og reiser fra Laksevåg til arbeidsplasser som ikke ligger i sentrum.

Samordning av planarbeidet med KDP for kollektivsystem mot vest er vesentlig.

Planforum oppfordrer kommunen til å tenke bredt med radikale grep for å få miljøvennlig byutvikling som feks å stenge gater for gjennomkjøring.

Parkering er en viktig nøkkel for å redusere bilbruk. Det er behov for flere virkemidler for at ønsket politikk blir realisert. Kommunen ønsker innspill på dette.

Næring

Planprogrammet har som intensjon å legge til rette for gode forhold for næringslivsutvikling. Samtidig blir det lagt opp til transformasjon av eksisterende næringsområder. En viktig premisse for å minske mulig konflikt mht trafikk/ støy / forurensing og byutvikling , er å kartlegge de bedriftene som er klar og de bedriftene som ikke ønsker endring i nær framtid. Strategien bør differensiere mellom de ulike områdene som er mer eller mindre moden for transformasjon og tenke en trinnvis utvikling.

Laksevåg er et tradisjonelt arbeiderstrøk og en viktig kvalitet for kontinuitet er å bygge videre på stedets identitet ved å legge til rette for praktiske næringer og ikke bare kontorarbeidsplasser.

Laksevåg er det siste bynære industriområdet som ennå ikke er transformert. Det er også viktig å opprettholde noe industri og lagerformål, dypvannskai m.m. fordi dette er formål og funksjoner som er blitt sjeldne og vil kunne være viktig for drifting av byen.

Boliger

Det er et mål med planarbeidet å legge til rette for sentrumsnære boliger. Erfaringen fra Damsgårdsundet bør legges til grunn, og en evaluering av dette byutviklingsområde bør være et tema. Feks er boligene på Damsgård blitt relativt kostbare. Hvilke konsekvenser har dette? Hvordan demme opp for dette i en bydel med levekårsutfordringer. Planprogrammet bør arbeide videre med strategier for utjevning og sosial boligpolitikk som feks strategi for utleieboliger eller etablere et pilotprosjekt for billige boliger.

Kommunen kan styre leilighetsstørrelse og uteareal. Et sentralt virkemiddel er å stille krav om leiligheter med tre soverom for å holde på barnefamilier.

Kommunen er kjent med problemstillingen og viser til at de har få virkemidler utover ordninger for sosialboliger og boliger for vanskeligstilte. Byggesaker i fortettingsområder er komplekse og fører til dyrere

boliger. Det er behov for et boligprogram. Flere må jobbe med virkemidlene og finansieringsløsninger gjennom feks Husbanken.

Folkehelse - Bedre levekår

Laksevåg skiller seg ut fra andre nyere bydeler ved at den har en tydelig identitet og mennesker som kjenner tilhørighet til stedet. I hvilken grad klarer vi å gjenskape sentrum Laksevåg?

Areal for grønnstruktur og offentlige møteplasser må vektes tungt i planlegging og sikres gjennomføring.

Barnebefolkningen bør få særlig fokus. I fortetningsområder finner vi de minste boligene, de minste skolene og minst uteareal m.m. Rommene mellom husene er viktigere der det er tett og små boliger. Barna må ut igjen.

Politiet er koplet inn i arbeidet med områdesatsingen og viser til at de ønsker å satse ytterlig på forebyggende arbeid gjennom arealplanlegging. Laksevåg har utfordring med de åpne rus-scenene. Det pågår tverretattlig arbeid for å desentralisere rusbehandlingen. Til dette vil planarbeid som gjør det mulig å se ulike faktorer i sammenheng være viktig mht lokalisering og problemområder.

Kulturmiljø, kulturminne -

Laksevåg er et arbeiderstrøk, og det vil være viktig å ivareta stedets historie og identitet.

I planområdet er det også store kulturminner av regional og nasjonal verdi som flytedokken, ubåtbunkereren og Damsgård hovedgård.

Strategien må vise hvordan ta i bruk kulturminner som identitetskapende objekt. Kommunen har gjort en kartlegging og planlegger å utarbeide et kulturminnegrunnlag. DIVE-analyse er et alternativt verktøy som kan være mer egnet for dette planarbeidet. Metoden kan nyttes til å finne potensiale for utvikling, hvilke ressurser ligger i det eksisterende hvor det er riktig og mulig å fortette, transformere, fylle ut. Gjennom prosessen bringer en inn andre fag i dialog. Riksantikvaren har tettstedsmidler til bidrag som kommunen kan søke om.

Klima

Klimatilpassing og vann og flomsituasjonen er tema i strategien. VA etaten er knyttet til arbeidet og erfaringer fra Damsgårdsundet blir tatt med.